

غدیر خم
از نگاه تاریخ

ترجمه آوری: علیرضا صادقی

www.ketab.ir

انتشارات بذر افشان
غدیر خم از نگاه تاریخ
گردآوری: علیرضا صادقی

تدوین و ویرایش علمی: موسسه آروین
حروفچینی و صفحه آرایی: موسسه آروین
طرح جلد: موسسه آروین
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹
تیراژ: ۱۰۰
قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۴۹۰-۲-۹

مدرس: خ. انقلاب، خ. دوازده فروردین، ک. نوروز، پ. ۲۵

تلفن: ۶۶۴۹۴۵۴۱ - ۶۶۴۱۷۴۲۵

ایمیل: ketabekohsar@yahoo.com

صادقی، علیرضا، ۱۳۴۵-گردآورنده	:	سرشناسه
غدیر خم از نگاه تاریخ/ علیرضا صادقی.	:	عنوان و نام پدیدآور
تدوین و ویرایش علمی: موسسه آروین	:	
تهران: بذر افشان، ۱۳۹۹.	:	مشخصات نشر
۱۹۵ص: ۴۳۵/۲۱؛ ۴۳۵/۲۱	:	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۲۲-۹۷۴۹۰۲-۹	:	شابک
فیفا	:	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. [۱۸۹] - ۱۹۵:	:	یادداشت
همچنین به صورت زیرنویس.	:	
علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،	:	موضوع
۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ق -- اثبات خلافت	:	
Ali ibn Abi-talib,	:	موضوع
*Proof of caliphat ۶۶۱- ۶۰۰ Imam I,	:	
غدیر خم	:	موضوع
Ghadir	:	موضوع
غدیر خم، خطبه	:	موضوع
Ghadir surmon	:	موضوع
غدیر خم -- احادیث	:	موضوع
Ghadir -- Hadiths	:	موضوع
شیعه -- تاریخ	:	موضوع
Shi'ah -- History	:	موضوع
۵۴/۲۲۳BP	:	رده بندی کنگره
۴۵۲/۲۹۷	:	رده بندی دیوبندی
۷۳۹۲۲۵۵	:	شماره کتابشناسی ملی

فهرست

۵	.....مقدمه
۹	.....واقعه غدیر
۱۶	.....حدیث غدیر در منابع سنت
۱۷	.....عید غدیر
۱۸	.....حدیث غدیر
۲۲	.....مناظره شیخ مفید با قاضی عبدالجبار (از اهل سنت)
۲۵	.....مفهوم مولی
۷۲	.....روایات جمعیت غدیر خم
۸۴	.....غدیر خم در حدیث امامان شیعه
۹۹	.....غدیر در حدیث اهل سنت
۱۰۴	.....سندیت واقعه غدیر خم
۱۰۵	.....منابع حدیث غدیر

۱۲۷ ..... حادئه غدیر خم، از عالمان بزرگ اهل سنت

۱۳۳ ..... غدیر در منابع زیدیه

۱۶۰ ..... غدیر در ادب فارسی

۱۸۹ ..... منابع

مقدمه

غدیر در لغت به معنی برکه آب است؛ و خم، نام مکانی است در سه مایلی جحفه که به صورت گودال بزرگی بوده که آب در آن فرو رفته بود و چون غدیر در آن مکان بوده، غدیرخم نامیده شده است. جحفه، روستایی بزرگ واقع در سه منزلی از طرف مکه به سوی مدینه و میقات اهل شام است، اسم اصلی آن مهیعه بوده و چون سیل آن را به کلی از بین برده، جحفه نامیده شده است. در جحفه راه مدینه، مصر و عراق از هم جدا می شده است. بنابراین، غدیرخم از طرف مکه به مدینه در سه مایلی جحفه یعنی ۱۲ کیلومتر مانده به جحفه قرار داشته است و جحفه در سه منزلی مکه به مدینه بوده است. یعنی مسافت آن از مکه به اندازه سه روز طی مسافت با وسایل نقلیه قدیم بوده که هرگز به اندازه ۱۵۰ مایل که معادل ۶۰۰ کیلومتر است، نبوده است. چون هنوز حاجیانی که از مصر و عراق و شام آمده بودند، جدا نشده بودند، بنابراین، حاضران در غدیرخم به حاجیان مدینه اختصاص نداشته است. (البدایه و النهایه، ۲۴۳/۷ و لسان العرب، ۸۱/۳ و المصباح المنیر ۱۱۳/۱ و الغدیر، ۳۳/۱)

«غدیر خم» نام ناحیه‌ای در میان مکه و مدینه است که بر سر راه حاجیان قرار دارد و به خاطر وجود برکه‌ای در این محل که در آن آب باران جمع می شده است، به این نام شهرت یافته است. غدیر در ۳-۴

کیلومتری جحفه واقع شده و جحفه در ۶۴ کیلومتری مکه قرار دارد که یکی از میقات‌های پنجگانه است. در جحفه راه اهالی مصر، مدینه، عراق و شام از یکدیگر جدا می‌شود. غدیر خم به سبب وجود آب و چندین درخت کهنسال، محل توقف و استراحت کاروانیان بود؛ اما گرمایی طاقت‌فرسا داشت.

پیامبر اسلام در حجه‌الوداع، علی بن ابی طالب را «ولی» پس از خود اعلام کرد. ۱۸ ذی‌الحجه سال ۱۰ هجری قمری (مطابق با ۲۸ اسفند سال ۱۰ خورشیدی)، سال روز این واقعه میان شیعیان به عید غدیر خم شهرت دارد.

محمد، پیامبر اسلام در بازگشت از آخرین حج خود همه مسلمانانی که در حج شرکت داشتند را در غدیر خم جمع کرد و شیعیان معتقدند که او در آنجا علی بن ابی طالب را به عنوان وصی و برادر و جانشین خود از جانب الله معرفی کرد. عبارت معروف «هر آن کس که من مولای او هستم، پس علی مولای اوست» قسمتی از خطابه بلند غدیر می‌باشد. گرچه در تفسیر حدیث غدیر خم در بین شیعه و سنی اختلاف وجود دارد. اهل سنت تنها اظهار نزدیکی پیامبر به علی و دوستی با او را می‌دانند و اظهار خواسته اش که علی به عنوان پسر عمو و فرزندخوانده اش جانشین او در مسئولیت‌های خانوادگی اش پس از مرگ شود.

این واقعه و حدیث غدیر در کتاب‌های شیعه و بسیاری کتاب‌های اهل سنت نقل شده است. اولین منبع تاریخی که به این کتاب اشاره می‌کند یعقوبی مورخ شیعه در نیمه دوم قرن سوم هجری است و اولین آثار ادبی قابل تاریخ‌گذاری، مجموعه اشعاری از نویسندگان شیعه در

غدیر خم / ۷

قرن دوم هجری است. از حدود قرن دوم هجری واقعه غدیر خم به عنوان دلیل نویسندگان شیعه برای اثبات برحقى على بر جانشینی محمد آمده است.

www.ketab.ir